

Arkivnr: 2014/16739-1
Saksbehandlar: Rolf Rosenlund

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Samferdselsutvalet		04.06.2014
Fylkesutvalet		19.06.2014

Rutebanken - felles forvaltning av rutedata og elektronisk billettering.

Samandrag

Interoperabilitetstjenester AS (IO) er eit selskap eigd av NSB, Ruter og fylkeskommunane som forvaltar Håndbok 206 (Elektronisk billettering) og driv med inntektsfordeling på tvers av fylkesgrensene. Hordaland fylkeskommune er ein av fire fylkeskommunar som ikkje er med i selskapet. Hordaland fylkeskommune har av Vegdirektoratet fått tilbod om eit tilskot til systemoppgradering av billetteringssystemet på kr 712.500 mot å gå med i IO. Det er eit arbeid på gong i regi av Vegdirektoratet/Samferdselsdepartementet om å organisera nasjonale rutedata og elektronisk billettering i eitt offentleg eigd selskap. Dette vil sikra ålmenn tilgong til rutedata på ein konkurransenøytral måte. Kostnaden med å gå inn i IO er kr 548.872 i aksjekapital og kr 1.055.539 i årlege driftskostnader. Fylkesrådmannen rår til at fylkeskommunen går inn i selskapet Interoperabilitetstjenester AS.

Forslag til innstilling

1. Fylkesutvalet godkjenner at fylkeskommunen går inn i selskapet Interoperabilitetstjenester AS
2. Finansiering av aksjekapital og driftskostnader vert dekkja innafor samferdselsbudsjettet.

Johnny Stiansen
Konst. fylkesrådmann

Håkon Rasmussen
fylkesdirektør samferdsel

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fylkesrådmannen, 22.05.2014

Innleiing

På møte i fylkesutvalet den 29.11.2011 var det framme ei saka om «Felles forvaltning av elektronisk billettering for kollektivtransporten i Noreg.». Essensen i saka var at alle fylkeskommunane i landet var inviterte inn i selskapet Interoperabilitetstjenester AS (IO). Dette selskapet var tidlegare eigd av Ruter (2/3) og NSB (1/3). Intensjonen var at alle fylkeskommunane/fylkeskommunale administrasjonsselskap skulle kjøpa seg inn i dette selskapet som skulle administrera og koordinera eit system for elektronisk billettering for kollektivtransporten i heile landet.

Fylkesutvalet fatta fylgjande vedtak i saka:

«Hordaland fylkeskommune finn på det noverande tidspunkt ikkje å kunna gå inn som medeigar i selskapet Interoperabilitetstjenester AS». I fylkesrådmannen si oppsummering heiter det m.a.

Oppsummert er det mi vurdering at det kan reisast spørsmål ved om modellen med å kjøpa seg inn i IO AS er den beste med sikte på etablering av ei samordna forvaltning på nasjonalt nivå av billetteringssystema. Men det eg legg mest vekt på er at våre ressursar no må setjast inn på å få vårt eige system komplett, m.a. med internett som salskanal av ulike reiseprodukt. På dette grunnlag finn eg ikkje å kunna tilrå kjøp av aksjar i IO AS på noverande tidspunkt.

Spørsmålet om tilslutning til IO er no aktualisert ettersom Vegdirektoratet har tilbydd fylkeskommunen/Skyss kr 712.500 i tilskot til turvande systemoppgradering av billetteringssystemet. Vilkåret for å få tilskotet er at fylkeskommunen går med i IO samarbeidet.

Interoperabilitetstjenester AS (IO)

IO sine primæroppgåver i dag er administrasjon av samordna elektronisk billettering samt å sjå til at krava i Håndbok 206 (elektronisk billettering) vert oppfylt funksjonelt og teknisk. IO har inntektsavrekning som ei av sine kjerneoppgåver og skal koordinera grensekryssande avrekning slik at fylkeskommunane/administrasjonsselskapa/operatørane får betalt for tenestene sine uavhengig av kor kundane har kjøpt eller brukt billetten sin. I tillegg tek IO på seg andre oppgåver som m.a. testing og sertifisering av nye system.

Per d.d. er det 4 fylkeskommunar som ikkje er tilslutta IO,- i tillegg til Hordaland er det Sør- og Nord-Trøndelag og Sogn og Fjordane.

Etablering og organisering av nasjonal rutedatabase og elektronisk billettering.

Vegdirektoratet har ei tid arbeidd med å finna ei tenleg organisering for ein nasjonal rutedatabase. Det er lovfesta ei kunngjeringsplikt for offentlege ruter. Per d.d. er det selskapet Norsk Reiseinformasjon AS (heileigd av Ruter) som forvaltar kunngjeringsplikta. Vegdirektoratet har rådt Samferdselsdepartementet til å organisera tenestene for nasjonal rutedatabase og system for elektronisk billettering i eitt felles aksjeselskap. Forslaget går ut på å etablere dei to tenestene i det eksisterande aksjeselskapet Interoperabilitetstjenester AS (IO), som i dag er eigd av Ruter AS, NSB AS og dei fleste fylkeskommunane. IO vil ved etableringa endra namn til Rutebanken AS.

Rutebanken AS vil ha to underliggjande einingar; *Nasjonale rutedata* og *Elektronisk billettering* (tidlegare IO). Oppgåvene i Nasjonale rutedata vil vera å henta inn, forvalta og formidla nasjonale rutedata. Det vil bli henta inn data frå alle rutetilbod. Desse skal gjerast offentleg tilgjengelege på ein konkurransenøytral måte. Dataene skal vera egna til å støtta elektroniske reisepanleggjarar, billettsystem og andre føremål som kan nyttiggjera seg slike rutedata.

Eininga Elektronisk billettering skal halda fram det arbeidet som i dag er vert utført i IO.

Kostnader ved å gå inn i IO

For å kunna ta del i samarbeidet elektronisk billettering må ein gå inn med aksjekapital i selskapet. Den aksjekapitalen som den einsskille fylkeskommune må gå inn med, er sett ut frå folketalet i fylket. For Hordaland sin del utgjør aksjekapitalen kr 548.872,-. I tillegg kjem det årlege driftskostnader. For 2014 har IO eit budsjett på 18,4 mill kr fordelt på forvaltning og drift. Hordaland fylkeskommune sin del av forvaltningskostnadane er kr 154.686 og driftskostnadane kr 900.853, til saman kr 1.055.539.

Finansiering ved ny organisering

Om finansiering av eininga Nasjonale rutedata og Elektronisk billettering skriv Vegdirektoratet m.a.

I dag er virksomheten knyttet til innsamling, bearbeiding og distribusjon av rutedata delvis finansiert gjennom økonomiske bidrag fra de som leverer dataene (transporttilbyderne) og delvis gjennom støtte fra staten. Dagens ordning med betalingsplikt hos transporttilbyderne mangler hjemmel i lov/forskrift. Vegdirektoratets forslag er at transporttilbyderne ikke lenger skal ha en betalingsplikt som etter gjeldende ordning, men de vil fortsatt ha plikt til å levere rutedata.

I et slikt tilfelle må drift og forvaltning av rutedatabasen finansieres på annen måte. Vegdirektoratet anbefaler at staten bærer kostnaden for etablering og videre drift av rutedatavirksomheten i IO gjennom tilskudd over statsbudsjettet. Staten har det overordnede nasjonale transportansvaret og innen kollektivtransport finansierer staten, ved Samferdselsdepartementet, infrastruktur og drift av jernbane, samt kjøp av persontransporttjenester med tog. Staten tilrettelegger for kollektivtransport på riksvegnettet, og det ytes særskilte tilskudd til den fylkeskommunale kollektivtransporten. Det er derfor naturlig å anse drift av den nasjonale rutedatabasen i hovedsak som en del av statens ansvarsområde, og som ett virkemiddel for å nå regjeringens mål om at veksten i persontransporten i storbyområdene skal tas med kollektivtransport, sykkel og gange. Det blir da ikke nødvendig å etablere hjemmelsgrunnlag for å opprettholde dagens ordning hvor transporttilbyderne er pålagt slik betalingsplikt (gjennom lov og forskriftsendring mv), og man slipper en komplisert fordeling av kostnadene på fylkeskommunene, som uansett antakelig vil få dekket dette gjennom økte bevilgninger fra staten.

Når det gjelder billetteringstjenestene, anbefales det at IO/Rutebanken fortsatt skal ta seg betalt for ytelser knyttet til verdiøkende tjenester. Pålagte tjenester bør vurderes finansiert på tilsvarende måte som sammenlignbare tjenester knyttet til rutedata. Fremfor å selge tjenestene til selvkost bør de verdiøkende billetteringstjenestene tilbys på alminnelige markedsvilkår for ikke å komme i konflikt med reglene for statstøtt. Dette innebærer blant annet at det må beregnes et sedvanlig dekningsbidrag på kostnadene. Denne del av selskapets virksomhet må drives for egen regning og risiko. For å unngå krysssubsidiering må det dessuten etableres vannrette skott mot Rutebankens øvrige virksomhet (rutedata).

Ut frå dette kan ein truleg leggja til grunn at kostnadane til Nasjonal rutedatabase vil bli dekkja av Staten, medan fylkeskommunane framleis må betala for dei tenestene ein hentar ut frå Elektronisk billettering. For 2014 er desse på omlag 1,0 mill kr.

Fylkesrådmannen sine kommentarar.

Fylkesrådmannen er positiv til den organiseringa av ein nasjonal rutedatabase og elektronisk billettering som Vegdirektoratet no legg opp til. Dette er to grunnelement som må vera på plass for at kollektivtrafikken skal fungera optimalt. Målet er at Rutebanken AS skal bli kjernen i landet sitt nye system for rute- og trafikkinformasjon og at det i tillegg skal koordinera elektronisk billettering. Det er viktig å byggja ned barrierar for å skapa gode vilkår for kollektivtrafikken. Etter fylkesrådmannen si vurdering vil fylkeskommunen vera tent med å vera med i dette samarbeidet, og rår difor til at ein sluttar seg til Interoperabilitetstjenester AS på dei vilkår som ligg i tilbodet. Fylkesrådmannen legg til grunn at kostnadane vert dekkja over samferdselsbudsjettet.